

Mossegar el més dèbil

Des que la novíssima Llei de Costes començà a actuar, les propietats dels més humils pateixen la síndrome de les excavadores centralistes del MOPU. La febre especuladora dels grans promotors-constructors continua, però, endavant sense problemes, i molts municipis es fan d'or. Poca costa queda ja per salvar al País Valencià i Catalunya.

Ismael L. Belda i Marià Favà

Quan jo era jove, la platja arribava fins allà, més del doble que ara. Al Puig, els senyors del MOPU hi van fer tres braços d'espigons que ens van fotre del tot». La dona va de negre amb llunars i parla amb molta ràbia en la neta cuina de sa casa, entre xulles de corder, sofregits de tomaca i el *Magazine* que, a la tele, veuen els néts. La seua vivenda, més tard o més d'hora, serà enderrocada. És una de les quasi cinquanta cases que al poble de Puçol, a l'Horta Nord, esperen la mort dictada pel MOPU.

Però la qüestió és que abans, no fa molt, la seua casa era molt més lluny de la mar. Com altres cases veïnes, construïdes al simbòlic any 36. El MOPU va construir aquests espigons que han anant fent recular la costa ostensiblement, fins a deixar-la quasi als peus del porxo. «Vivim ací des de fa trenta anys i ara, des de fa dos, estem en les mans d'advocats. Tot el que sabem és per la premsa. No hem rebut ni una carta del MOPU».

No, als veïns no els ha arribat cap comunicació. I, mentre esperen la tragèdia, veuen com per ací s'alcen nous *bungalows*, fotocopiats, prop del mar. I com, a pesar de la Llei, la construcció tira endavant inclús il·legalment. Saltant-se els metres de costa litoral que la Llei empara. L'alcalde diu que «a per totes». Ell també té un xalet a la platja. ¿Serà demolit?. Tots han pagat santament els cànoncs al Ministeri de la Marina i la llum, l'aigua, la neteja i el fem a l'ajuntament. Sobre ells pesa el record amarg de Xilxes, el poble de la Plana Baixa on un salvatge desplegament policial i una implacable acció dels obrers del MOPU van destruir les vivendes de 18 famílies indefenses.

Tots acusaven el MOPU, que construí ports esportius a la zona. Aquests, en canviar els corrents marins, furtaren l'arena que abans donava suficient costa als veïns.

«No hi haurà a la costa de la província de València el dramatisme de Xilxes, entre altres coses per disposar

de més temps», afirma Rafael Giménez, cap de Demarcació de costes al País Valencià. La seua preocupació més obsessiva és recuperar com siga «el domini públic per al seu ús públic. La llei —adverteix— no és regeneracionista, sinó conservacionista. Defensa el domini públic actual que encara està sense degradar. Ja no pensem perdre —assegura— ni un metre quadrat de costa».

«Les zones urbanes no es toquen», diu el responsable sobre temes de litoral del MOPU. El seu ministeri dedicava 200 milions per atendre la costa de tot l'estat el 1980. Ara hi destina 7.000 milions per a tal conservació. El País Valencià figura per davant de totes les comunitats autònomes en aquest pressupost. Senyal que la cosa és greu. Les Balears i Catalunya continuen en la llista de despeses litorals. Rafael Giménez i el MOPU opten per aconseguir de nou les platges que han estat asfaltades i, molt sovint, per crear-les. Encara que «un metre quadrat de platja nova costa 30.000 pessetes, i recuperar tan sols unes dues mil». És, doncs, molt més barata la *solució Xilxes*.

Amb la Llei 22/1988, la Demarcació de Costes de València imposà 46 expedients sancionadors. Tan sols tres d'ells presentaren recursos d'alçada. Sis més —un càmping, dues tanques, un restaurant, una vivenda i una soleira— van rebre ordre de demolició. El 7 de març d'enguany el total de les multes arribava a 3.250.000 pessetes.

La Llei de Costes, aprovada el 28 de juliol de 1988, tramita en tres mesos com a màxim un expedient sancionador. Les edificacions construïdes en la legalitat podran seguir en peu 30 anys més, prorrogables 30 més. Els considerats il·legals pel Ministeri central, encara que paguen tots els rebuts i impostos d'una vivenda qualsevol, aniran fulminantment fora. Més de dues mil concessions urbanitzadores té previstes el MOPU per a paraitzar en tot el territori del País Valencià.

L'acció intervencionista de la Llei, aprovada en solitari pel govern González-Coscolluela, ha encès cada volta més la polèmica. Atacar el més dèbil i passar de llarg sobre les mura-

lles d'asfalt i gratacels del litoral valencià sembla ser la seua filosofia. Mentre un sens fi de nous Xilxes esperen a l'agenda del departament ministerial de Costes, amb indefensió quasi absoluta, el creixement urbà a la costa coneix els seus millors temps. Mai s'ha construït com es fa ara en moltes ciutats banyades pel Mediterrani.

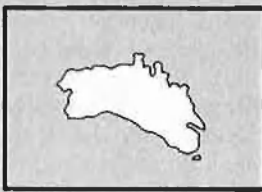
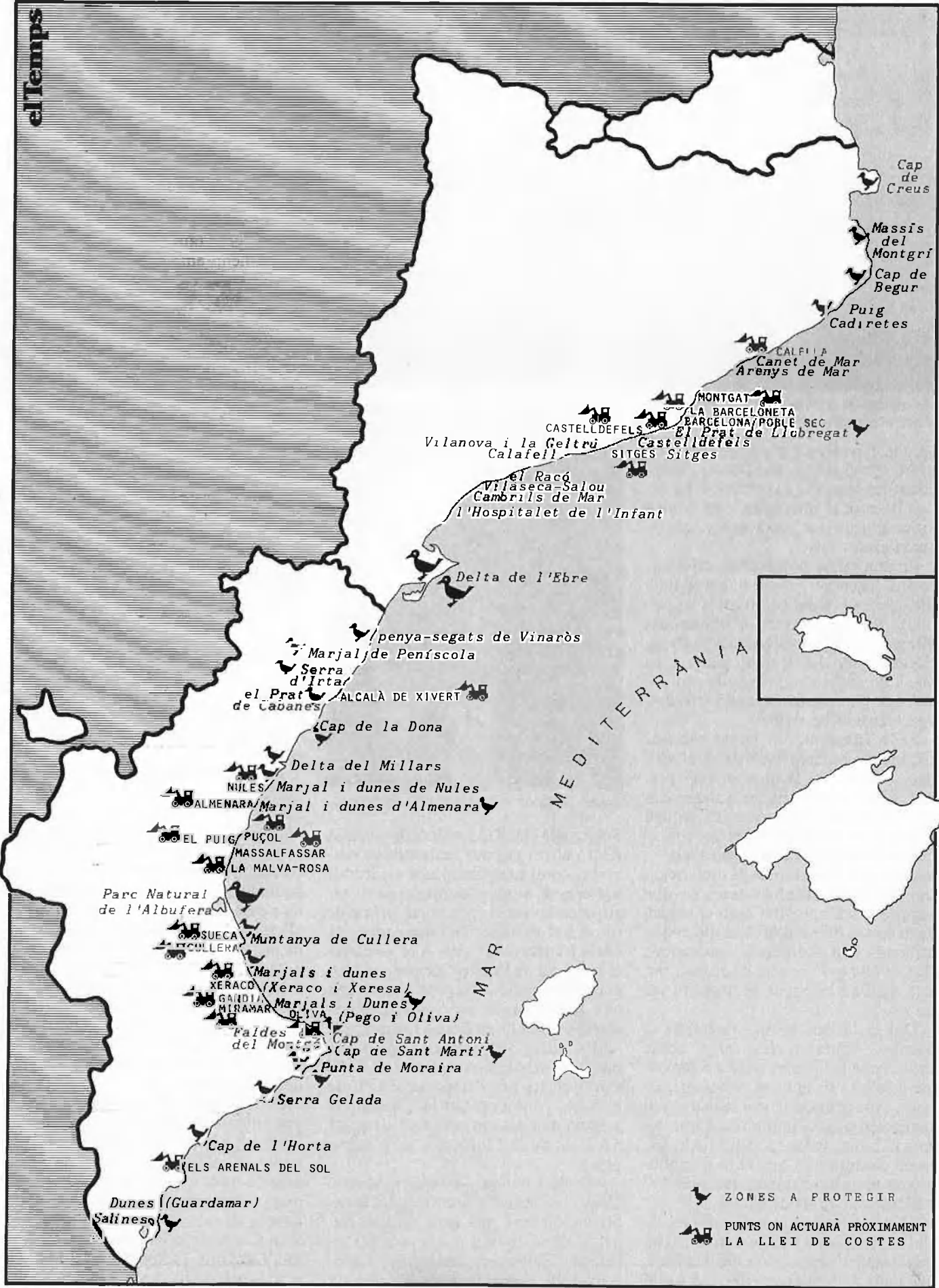
Llei de Costes pel mig, Torrevela, Guardamar, Santa Pola, Cullera, i, en general, totes les meques del turisme, s'inflen d'apartaments i *bungalows*. La política de voreres i passejos marítims del Ministeri d'Obres Públiques alça la veda de la cacera major immobiliària. Encara que la «servitud de protecció» establerta a la Llei no arriba a més de dos-cents metres, centenars dels edificis fets amb Franco o ara amb els socialistes i la Llei de Costes incompleixen aquesta mínima norma. La il·legalitat, paradoxalment, torna amb força.

Una trampa especulativa

El Partit Popular ha portat la veu cantant a l'oposició de la Llei. En principi, al seu contingut; ara, a la dinàmica de la seua aplicació. Els populars demanaren la supressió dels enderrocaments i els expedients en tràmit mentre no foren també aplicats simultàniament a la resta del litoral estatal. Això no obstant, han denunciat sense descans l'actitud superpassiva del govern valencià. Rafael Blasco, conseller valencià d'Obres Públiques, declarà davant d'un ple de les Corts desconèixer que les excavadores i la Guàrdia Civil entrarien a sac a Xilxes.

Daniel Ansuátegui, portaveu valencià dels Populars en l'actuació costanera del MOPU, pensa que «el Ministeri és totalment ignorant. El govern —declara— no té plena consciència de les particions que està fent. A més, és un error irresponsable l'aplicació uniforme en tota la costa, sense especificitats, d'aquesta llei-marc». Per al diputat conservador, «el govern valencià actua com a simple convidat de pedra davant del pas d'una llei que no sols envaeix competències municipals i autonòmiques, sinó d'ordenació del territori».

«Xilxes —opina Ansuátegui— ha es-

 ZONES A PROTEGIR
 PUNTS ON ACTUARÀ PRÒXIMAMENT LA LLEI DE COSTES

Les casetes de la platja de Puçol tenen signat el decret d'enderrocament.

tat una experiència pilot. Es llançaren sobre propietaris modestos, sense donar-los temps ni a recórrer. S'ha actuat de cara al més feble, i no contra l'especulació que, sens dubte, continuarà endavant».

En una esfera política ben diferent, Albert Taberner, diputat autonòmic d'Esquerra Unida, comparteix les crítiques del PP: «Amb els enderrocaments de Xilxes buscaven una intervenció exemplar. Es tiraren casetes vora mar i no edificis monstres de promotors o de grans grups immobiliaris. Fou una actuació de classe».

Per a Taberner, «la llei era necessària, inclús amb més radicalitat. Nosaltres —recorda— la impugnàrem perquè ataca competències valencianes que les nostres institucions es neguen a defensar, però no estem en contra dels continguts. Ara bé —assenyala—, el camí que s'ha emprès és molt negatiu. No va en absolut contra els que sempre s'han aprofitat amb el negoci de la costa. Prova d'això és que molts influents han aconseguit concessions fins de 60 anys i la gent de Xilxes, per a la qual no hi hagué ni negociació, res de res».

Qui fa la llei, es diu, fa també la trampa. Aquest podria ser el doble fons d'una llei que es dedica a mossegar xaletets i xiringuitos de no-res i, alhora, obre abundantment la mànega al sempitern negoci immobiliari que satura el litoral valencià. Una costa que ja no compta més que amb 67 quilòmetres no urbanitzables, dels seus 467 quilòmetres de línia marina.

«Les mesures són purament efectistes, espectaculars. Darrere de tot hi ha una simple i pura acció especulativa», denuncia Antoni Montesinos, d'Acció

Rafael Giménez: «Recuperar és més barat».

Ecologista-AGRÓ. «Mentrestant, la KIO i altres gegants, sobretot estrangeres, continuen comprant el litoral. «¿Per què, si no —es pregunta—, segueix endavant el creixement brutal de tot el sud costaner de Guardamar, la Mata i Torrevella? ¿Per què no es deté la marxa de Puerto Corinto, una superurbanització a Sagunt que ocupa una zona humida protegida, precisament, per la Llei de Costes i, a més, per la d'Aigües? Sense oblidar-nos d'una ocupació urbanística sagnant: els 5.000 xalets alçats per l'empresa VAPF de Benissa, consentits per la Conselleria a canvi de no tocar una part de costa del Puig de la Llorença». Són exemples.

«D'altra banda —comenta Montesinos— aquesta llei que precipita la depredació conté una greu deficiència, pel fet de no oposar-se a les platges artificials, els passeigs marítims i l'abocament de contaminants». No obstant

això, Rafael Giménez, home del MOPU a València, profetitza optimista: «en quinze o vint anys no s'abocarà en la Comunitat Valenciana ni una sola gota d'aigua sense depurar».

Massa tard per a Catalunya

A Catalunya la Llei ha estat molt mal rebuda tant des dels partits considerats de dretes com els anomenats d'esqueres. S'hi ha oposat Convergència, que ha afirmat que la Llei vulnera l'autonomia, però també hi estan en contra ajuntaments amb alcalde i majoria so-

Enderrocament d'un edifici del Ministeri de Defensa a Castelldefels.

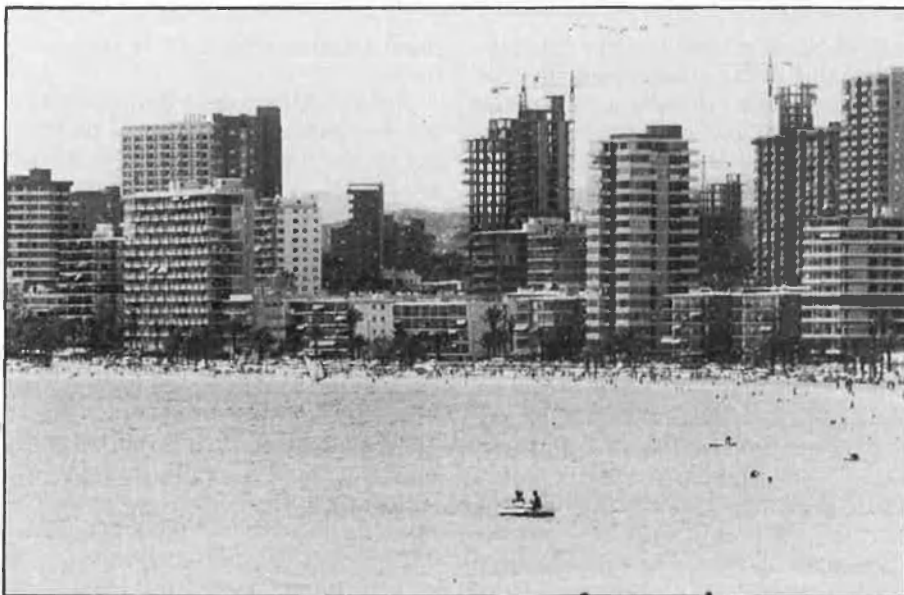
cialista perquè diuen que retalla el poder local. Darrere dels arguments més o menys polítics d'uns i altres, s'amaga massa sovint alguna cosa altruista i que popularment se'n diu especulació del sòl.

Les dues entitats que coordinen els ajuntaments de Catalunya, l'Associació i la Federació de Municipis, s'han manifestat en contra. Fins i tot van amenaçar de presentar un recurs d'inconstitucionalitat que finalment no van formalitzar al·legant que jurídicament no podien. Però han fet una cosa més eficaç que elevar un recurs. Alguns municipis han obstaculitzat tot el que han pogut les sancions que preveu la Llei. Per posar un exemple, l'Ajuntament de Barcelona, que segons expliquen a la Delegació catalana del MOPU, protegeix els xiringuitos de la Barceloneta que el Ministeri fa anys que ha condemnat a mort.

Però malgrat tot l'enrenou, el cert és que vuit mesos després de l'aprovació, la nova Llei de Costes quasi no s'ha estrenat a Catalunya. ha impulsat l'obertura de nous expedients sancionadors que probablement faran un curs molt llarg (Palamós, el Vendrell, Amposta, Sant Carles de la Ràpita, Alcanar, Salou, Cambrils, Deltebre, Cubelles, Platja d'Aro); ha aturat algunes obres pun-

Llista d'espera al País Valencià

Lloc	Demolicions	Projectes
Moncofa:	Un edifici d'apartaments i una vivenda.	
Cabanes:	Una vivenda.	
Alcalà de Xivert:	Dues edificacions.	
Nules:	Un garatge.	
Xilxes:	Set vivendes que posseeixen concessió estatal.	Es construiran quatre espigons submergits i un passeig marítim, i es crearà una platja artificial amb 200.000 m3 d'arena.
Almenara:	22 xalets, molts d'ells amb concessió estatal.	
Almassora:		80 milions es dedicaran a una nova plataforma de platja.
Puçol:	41 vivendes, la majoria amb concessió estatal.	Obres de regeneració amb la construcció d'un passeig marítim, tres espigons submergits i una aportació d'arenes exteriors que costarà al MOPU 700 milions.
El Puig:	Tot un barri de pescadors.	Inversió dedicada a la recuperació de la platja i a crear una vorera marítima.
Pinedo:	Construccions estiuenques estables.	
El Perellonet:	Una edificació.	
Perelló:	Un edifici d'apartaments.	Prolongació del passeig marítim.
Cullera:	Un tobogà aquàtic, un restaurant i part d'un hotel.	Reposició d'arenes.
Gandia:	Un tobogà aquàtic.	Reposició d'arenes.
Oliva:	Cinc càmpings i diverses construccions temporals estables, a més d'altres cases a la desembocadura del riu Vedat.	
La Pobla de Farnals:		Intenció de construir una gran platja fins a València, començant la regeneració de la costa paral·lela a l'autopista A-7.
Massalfassar:		Creació de platja.
Llevant-Malva-Rosa:		Edificació d'un passeig marítim acordat amb l'Ajuntament de València en un Pla Especial de reforma.
El Saler:		375 milions dedicats a la seua regeneració. Transvasament de 400.000 m3 d'arena des del nord del port de València.
Rocafell:	Un hotel i un complex de cinc-centes vivendes.	
Arenals del Sol,		
Alacant-Santa Pola:	Uns 800 apartaments i un hotel.	
L'Altet,		
Elx-Guardamar:	Prop de 200 barraques i cinc quioscos i restaurants.	

A Benidorm el ritme de construcció és imparable.

tuals (Sitges, Llançà); ha enviat alguns ultimàtums (Club Atlètic de la Barceloneta) i ha fet dos enderrocaments molt discrets i pactats (Calella i Castelldefels).

I hom es pregunta per què no s'ha fet res més. Molts ciutadans esperaven alguna actuació espectacular, algun enderrocament amb goma 2 i molta pols. I han estat decebuts. L'espectacle de Xilxes no és precisament modèlic. «Amb aquesta pobra gent sí que s'atreveixen», va ser l'opinió generalitzada quan es van veure per televisió les imatges dels desnonats valencians. El que volia el públic és veure enderrocament edificis de la Costa Brava que són el paradigma del que no hauria de ser.

A Catalunya, la nova llei ha fet poc perquè, per dir-ho ràpid, no podia fer més. Perquè queda poc per salvar en el litoral; perquè els Ajuntaments es

DOMÈNEC UMBERT

El MOPU ha aplicat la Llei a Catalunya amb l'enderrocament d'un edifici de Defensa a Castelldefels.

van afanyar a aprovar nous plans abans de l'entrada en vigor de la llei; i perquè hi ha una crisi interna en la Delegació barcelonina del MOPU que ho alenteix tot. L'altre factor en contra és el sentiment pessimista d'uns i altres, i es creu que la llei ja no salvarà res perquè quasi tot està perdut.

S'avalua en un 10 per cent el tros de litoral que encara es pot preservar. I en això, hi estan d'acord fins la gent del MOPU de Madrid. I el director general d'urbanisme de la Generalitat, Joan Anton Solans. Per a Solans, les «quatre finestres» que encara es poden salvar són els Deltes de l'Ebre i del Llobregat, el Cap de Creus i alguns punts del Maresme. I poca cosa més.

Ajuntaments en contra

Però el factor més poderós és l'actitud dels ajuntaments, que són els que han presentat la batalla més dura contra la nova llei. I han seguit una estratègia d'allò més eficaç. En els dos últims anys abans de l'aprovació de la llei, es van tramitar 62 plans en municipis de la costa de Catalunya. Aquesta febre planificadora també va afectar els pobles costaners de les Illes i del País Valencià.

Si comparem els plans aprovats a Barcelona, Tarragona i Girona amb els que va tramitar Lleida, es veu que la diferència no és precisament fruit de la casualitat. En les terres de ponent, que no hi ha platja, només es van tramitar 5 plans. En canvi, a Barcelona se'n van aprovar 30, a Tarragona, 17 i a Girona, 15.

L'aprovació a corre-cuita dels plans parcials potser no és ètica però és le-

DOMÈNEC UMBERT

La Barceloneta. Els xiringuitos de la platja, també amenaçats.

gal. El que ja no està tan clar és la protecció que molts ajuntaments han donat i continuen donant a molts dels infractors. Alguns municipis concedeixen permisos d'estiu per muntar xiringuitos a la platja i després es desmuntin o no quan s'acaba la temporada. Un dels lletrats de la delegació barcelonina del MOPU creu que els ajuntaments no volen col·laborar i esmenta el cas de Barcelona. «L'Ajuntament es va negar fins i tot a donar-nos els noms dels propietaris i dels concessionaris que ocupen la platja de Sant Miquel de la Barceloneta». Una actuació ben diferent és la de l'Ajuntament de Castelldefels, que ha col·laborat amb el MOPU per netejar la platja del seu terme municipal perquè vol tenir fet el passeig marítim per als Jocs Olímpics del 1992.

El cas de la Barceloneta

La platja que hi ha davant del barri de la Barceloneta de la ciutat de Barcelona està ocupada des de fa molts anys per restaurants i instal·lacions esportives. En total són 29 les edificacions que el MOPU vol enderrocar perquè estan damunt de la sorra de la platja.

L'enderrocament s'ha de fer per poder continuar el passeig marítim de Barcelona, que anirà des d'aquest barri fins al terme municipal de Sant Adrià. Ara, de passeig marítim només hi ha el tros que passa per davant de l'Hospital del Mar i que es va construir en època de l'alcalde Porcioles. En el tram dels xiringuitos de la Barceloneta, el passeig es farà al mateix nivell del

barri i connectarà amb la trama urbana.

El Club Atlètic de la Barceloneta tenia de termini fins al dia 17 de març per enderrocar pel seu compte les instal·lacions. Van anar a veure un regidor el qual va parlar amb el delegat del govern a Catalunya, Martí Jusmet, que va prometre intercedir davant del ministre. En la Delegació catalana del MOPU aquesta promesa els va indignar. «Si el ministre fa una excepció amb aquest club, s'haurà de plantejar fer-ne moltes altres». El cert és que fa quasi quinze dies que s'ha acabat el termini i el MOPU encara no ha enviat les brigades. De moment, a Catalunya, només s'ha atrevit amb dues construccions que el Ministeri de Defensa tenia en la platja de Castelldefels i que va enderrocar a mitjan setmana passada. □